

The Greatest show on Earth: Kunstmatige intelligentie komt naar Wall Street

Posted on 9 juni 2026 by Paul Frentrop

Geen volk is zo goed in presenteren en verkopen als Amerikanen, de uitvinders van de show. En de grootste Amerikaanse showman aller tijden was P.T. Barnum die leefde van 1810 tot 1891. Een van zijn gevleugelde uitspraken luidde: 'There's a sucker born every minute', oftewel er zijn altijd genoeg mensen te vinden aan wie je van alles kunt verkopen.

Phineas Taylor Barnum reisde door de Verenigde Staten en Europa met zijn rariteitenkabinet en circus genaamd *The Greatest Show on Earth*. Hij ontplooidde ook nevenactiviteiten. Zo bedacht hij voor liftenfabrikant Elisha Otis een demonstratie van diens product voor de Wereldtentoonstelling van 1853/1854 in New York. Hij hees een platform tot hoog boven de menigte. En sneed toen de kabel door...! Kreten van angst gingen over in opgelucht en luid applaus, toen de veiligheidsrem de val stopte.

Otis had met de uitvinding van zijn rem het grootste probleem opgelost dat kleefde aan verticaal transport: veiligheid. Dat bepaalt hoe de wereld er vandaag uitziet. Dankzij het technische vernuft van Otis en het verkoopvernuft van Barnum veranderden de steden; gebouwen groeiden in de hoogte tot ze 'wolkenkrabbers' werden.

Datacentra in de ruimte

Nu hebben wij Elon Musk. Die gaat nog hoger. Hij brengt deze week de aandelen van zijn bedrijf *SpaceX* naar de beurs en wil daarmee \$ 80 miljard kapitaal ophalen om datacentra in de ruimte te bouwen. Dat is het grootste beroep op nieuw kapitaal via de beurs in de menselijke geschiedenis. Het is meer dan drie keer het vorige record, dat dateert uit 2019 toen Saoedi Aramco \$ 26 miljard nodig had.

Die datacentra zijn nodig voor de nieuwe software die *Artificial Intelligence* (AI) heet. Zelfs om die energie slurpende gigantische microchipverzamelingen op aarde te bouwen is al meer geld nodig dan voor het ontwikkelen van nieuwe olie- en gas velden. Dat laatste doen bedrijven als Exxon en Shell al sinds John D. Rockefeller in 1870 zijn Standard Oil oprichtte en enkele ondernemende Nederlanders in 1890 een olieveld op Noord Sumatra tot ontwikkeling brachten.

Musk hoort bij de rijkste mensen ter wereld maar zelfs hij kan zijn plannen niet uit eigen zak financieren. Oliemaatschappijen (mits ze niet in staatshanden zijn zoals in Saoedi Arabië of Venezuela) kunnen dat wel. Die gebruiken de kasstroom die oude olie- en gasvelden opleveren om het ontwikkelen van nieuwe te financieren. Shell bijvoorbeeld heeft 40 tot 50 miljard kasstroom, wat ruim voldoende is voor 30 miljard aan jaarlijkse investeringen.

Ook andere 'oude' bedrijfstakken financieren zelf hun investeringen. De Zwitserse farmaceut *Roche* kondigde onlangs aan de komende vijf jaar \$ 50 miljard te investeren in nieuwe fabrieken in de Verenigde Staten. Het ooit Nederlandse Unilever bouwt voor \$ 270 miljoen een nieuw *Global Innovation Centre* in de Verenigde Staten: 'Onze grootste investering in Research & Development in veertig jaar,' meldde het bedrijf vorige maand trots.

Peanuts zijn dat voor de fabrikanten van AI. Die hebben veel meer nieuw kapitaal nodig om alle datacentra te bouwen die AI nodig heeft. Zelfs *Alphabet*, het bedrijf achter Google, heeft aan zijn gigantische kasstroom uit de reclamegelden niet

genoeg en kondigde onlangs aan dit jaar \$ 80 miljard extra aan te trekken.

Private equity valt tegen

Van oudsher gaan innovatieve en per definitie risicovolle bedrijven op zoek naar kapitaal langs bij vermogende partijen die wel een gokje willen wagen: *private equity* heet dat tegenwoordig. Dat heeft SpaceX ook gedaan, net als ontelbaar veel andere bedrijven. Het probleem met private equity is echter de *exit*. Aan wie kunnen beleggers die aandelen weer verkopen als ze geld nodig hebben?

Beleggingsfondsen in private equity kunnen op dit moment de aandelen in alle bedrijven die ze bezitten nauwelijks kwijt. Dat merkte bijvoorbeeld het pensioenfonds voor de metaal PME dat vorig jaar 3 procent van zijn vermogen verloor. PME wilde met private equity twee procentpunt meer te verdienen dan met beleggen in beursgenoteerde aandelen, maar schrijft in zijn jaarverslag: 'private equity bleef de afgelopen jaren achter bij beursgenoteerd.'

Dus moet de beurs uitkomst bieden. Niet alleen aan PME maar aan alle Nederlandse pensioenfondsen die in het nieuwe stelsel meer in aandelen gaan beleggen. En ook aan Amerikaanse bedrijven die AI ontwikkelen. Naast SpaceX hebben ook *OpenAI* en *Anthropic* plannen om dit jaar hun aandelen via de beurs te gaan verhandelen.

Er is vraag en er is aanbod. De kwestie is nog slechts de prijs. En prijs is het product dat effectenbeurzen maken. Op basis van wat de laatst ingestapte private equity beleggers voor hun aandelen betaalden is SpaceX \$ 1700 miljard waard, OpenAI \$ 850 miljard en Anthropic \$ 965 miljard. Vindt de beurs ze ook zoveel waard? (Ter vergelijking: Shell heeft een beurswaarde van zo'n \$ 240 miljard, Unilever van \$ 120 miljard).

Track record als zekerheid

Beleggers in beursgenoteerde aandelen willen wel een beetje risico nemen, maar niet te veel. Ze zijn niet betrokken bij de dagelijkse gang van zaken en hebben dus geen idee hoe het gaat met een bedrijf. Als enige zekerheid verlangen ze een *track record*. Dat deden ze letterlijk toen ze de destijds nieuwe bedrijfstak van de spoorwegen in het verre Amerika financierden. Iemand ging voor hen kijken of de rails wel echt gelegd werden. Zo werd de term track record geboren. Ook daarna

kwamen bedrijven pas naar de beurs als ze zich bewezen hadden.

Elisha Otis bijvoorbeeld, vestigde het patent op zijn vinding in 1861. Hij overleed vier maanden later. Zijn twee zonen zetten het bedrijf voort. In 1887 boekten ze een spectaculaire opdracht met de aanleg van liften in de Eiffeltoren. In 1898 verzekerde het bedrijf zich van een marktmonopolie door te fuseren met dertien concurrenten. In 1911 bouwde *Otis* de eerste roltrappen voor de Londense Underground en in 1914 machines voor de sluizen van het nieuwe Panamakanaal. Op 18 maart 1920 werden de aandelen genoteerd op de effectenbeurs van New York. Het bedrijf had zich pas na een halve eeuw bewezen.

Risico's en vertrouwen

Tegenwoordig vinden beleggers een kortere track record voldoende. Maar wat zijn de risico's van een nieuwe kapitaalintensieve technologie gebaseerd op chips die snel verouderen?

Toen in 1883 de Brooklyn Bridge in New York open ging was dat de langste hangbrug ooit gebouwd. Mensen waren huiverig die ongekeerde overspanning te gebruiken. Was het wel veilig? De hulp van P.T. Barnum werd ingeroepen. Die liet de 21 olifanten van zijn circus, samen met 17 kamelen over de brug lopen en nam daarmee alle zorgen weg. Dat zie ik Kunstmatige Intelligentie nog niet doen.

Wynia's Week biedt u drie keer in de week de **achtergronden bij het nieuws die u elders zelden leest**. Het zijn de vrijwillig betalende abonnees die dat mogelijk maken. **[Doet u al mee?](#) Hartelijk dank!**